

GIẢI PHÁP NÂNG CAO NHẬN THỨC LỰA CHỌN NGHỀ NGHIỆP CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG THEO CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018

Trần Duy Thái

Trường THPT Gò Công Đông, Tiền Giang

Tóm tắt: Đề tài "Giải pháp nâng cao nhận thức lựa chọn nghề nghiệp cho học sinh Trung học phổ thông theo Chương trình giáo dục Phổ thông 2018" tập trung vào nâng cao nhận thức của học sinh Trung học phổ thông về việc lựa chọn nghề nghiệp phù hợp với năng lực, sở thích và yêu cầu thị trường lao động. Các giải pháp chính bao gồm: Tăng cường công tác tư vấn nghề nghiệp, tổ chức các hoạt động thực tế, ứng dụng công nghệ, tích hợp giáo dục nghề nghiệp vào các môn học, tổ chức các cuộc thi, dự án về nghề nghiệp... Mục tiêu của sáng kiến là giúp học sinh có cái nhìn toàn diện về nghề nghiệp và đưa ra lựa chọn nghề nghiệp phù hợp, góp phần phát triển bản thân và chuẩn bị tốt cho tương lai.

Từ khóa: Nhận thức, nghề nghiệp, học sinh, lựa chọn, tư vấn

SOLUTIONS TO ENHANCE CAREER AWARENESS FOR HIGH SCHOOL STUDENTS UNDER THE 2018 GENERAL EDUCATION CURRICULUM

Tran Duy Thai

Go Cong Dong high school, Tien Giang

Abstract: The study "Solutions to Enhance Career Awareness for High School Students Under the 2018 General Education Curriculum" focuses on improving students' understanding of career choices that align with their abilities, interests, and labor market demands. The key solutions include strengthening career counseling, organizing practical activities, integrating technology, incorporating career education into subject curricula, and hosting career-related competitions and projects. The primary objective of this initiative is to provide students with a comprehensive perspective on career options, enabling them to make informed decisions that support their personal development and future readiness.

Keywords: Awareness, career, students, choice, counseling

Nhận bài: 05/01/2025

Phản biện: 20/01/2025

Duyệt đăng: 24/01/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh nền kinh tế và công nghệ phát triển nhanh, học sinh Trung học phổ thông (THPT) đang gặp khó khăn trong việc lựa chọn nghề nghiệp phù hợp. Mặc dù Chương trình giáo dục Phổ thông 2018 đã chú trọng đến việc phát triển năng lực nghề nghiệp cho học sinh, nhưng nhiều em vẫn thiếu thông tin về các ngành nghề, xu hướng thị trường lao động và không có sự định hướng rõ ràng. Điều này ảnh hưởng đến khả năng lựa chọn nghề nghiệp chính xác, từ đó cần có giải pháp nâng cao nhận thức nghề nghiệp cho học sinh để giúp các em đưa ra quyết định phù hợp và tự tin bước vào tương lai. Vì vậy, đề tài "Giải pháp nâng cao nhận thức lựa chọn nghề nghiệp cho học sinh Trung học phổ thông theo Chương trình giáo dục Phổ thông 2018" tập trung vào việc nâng cao nhận thức của học sinh Trung học phổ thông về việc lựa chọn nghề nghiệp phù hợp với năng lực, sở thích và yêu cầu thị trường lao động.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

1. Lý thuyết về lựa chọn nghề nghiệp

Lựa chọn nghề nghiệp là quá trình cá nhân nhận thức và xác định công việc phù hợp với sở thích, năng lực, giá trị và điều kiện xã hội. Các lý

thuyết nổi bật về lựa chọn nghề nghiệp như lý thuyết phát triển nghề nghiệp của Donald Super và lý thuyết lựa chọn nghề nghiệp của John Holland cho thấy, quá trình này không chỉ là sự kết hợp giữa cá nhân và công việc mà còn chịu tác động từ các yếu tố xã hội, gia đình và môi trường xung quanh.

2. Các giải pháp thực hiện

2.1. Tăng cường giáo dục hướng nghiệp trong chương trình học

Cần đưa các môn học liên quan đến nghề nghiệp vào chương trình chính khóa, nhằm giúp học sinh có cái nhìn toàn diện và sâu sắc về các ngành nghề trong xã hội. Các môn học không chỉ cung cấp thông tin về các nghề phổ biến mà còn trang bị cho học sinh các kỹ năng cần thiết trong việc nhận thức và lựa chọn nghề nghiệp, chẳng hạn như kỹ năng tự đánh giá bản thân, tìm hiểu về thị trường lao động, và các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định nghề nghiệp. Các hoạt động học tập chủ động như dự án, nghiên cứu về nghề nghiệp sẽ tạo cơ hội cho học sinh tự do khám phá và tìm kiếm nghề nghiệp phù hợp với sở thích và năng lực cá nhân.

2.2. Tổ chức các buổi tư vấn nghề nghiệp và

giao lưu với các chuyên gia

Hàng năm, các trường tổ chức các buổi giao lưu, tọa đàm với các chuyên gia trong nhiều lĩnh vực nghề nghiệp. Mời các chuyên gia, doanh nhân, cựu học sinh thành công và các nhà tuyển dụng đến chia sẻ về quá trình lựa chọn nghề nghiệp, các cơ hội nghề nghiệp và xu hướng thị trường lao động. Thông qua các hoạt động tư vấn nghề nghiệp, học sinh sẽ nhận được các thông tin thực tế, từ đó có thể đưa ra quyết định sáng suốt hơn về nghề nghiệp trong tương lai. Ngoài ra, việc mời các chuyên gia từ nhiều ngành nghề khác nhau sẽ giúp học sinh nhận ra rằng sự đa dạng trong lựa chọn nghề nghiệp là rất phong phú và không có giới hạn.

2.3. Tổ chức các buổi tham quan thực tế tại các công ty, doanh nghiệp

Học sinh tham quan các công ty, doanh nghiệp, cơ sở sản xuất giúp các em có cái nhìn trực quan về môi trường làm việc thực tế và các yêu cầu cụ thể của nghề nghiệp. Các chuyến tham quan sẽ giúp học sinh hiểu rõ hơn về công việc hàng ngày của những người trong các ngành nghề khác nhau, tạo cơ hội cho các em trải nghiệm môi trường công sở, công việc thực tế và các kỹ năng cần thiết khi làm việc tại các tổ chức, doanh nghiệp. Đồng thời, việc tham quan sẽ giúp học sinh có sự chuẩn bị tốt hơn về mặt tâm lý, nhận thức nghề nghiệp và hướng đi trong tương lai.

2.4. Khuyến khích học sinh tham gia các khóa học bổ sung và kỹ năng mềm

Để học sinh có thể tự tin và sáng suốt trong việc lựa chọn nghề nghiệp, trường học cần khuyến khích các em tham gia các khóa học kỹ năng mềm như: giao tiếp, quản lý thời gian, giải quyết vấn đề, làm việc nhóm, và lãnh đạo. Những kỹ năng trên không chỉ có ích trong việc học tập mà còn là yếu tố quan trọng trong công việc và nghề nghiệp

sau này. Ngoài ra, các khóa học bổ sung về các ngành nghề cụ thể, chẳng hạn như lập trình, thiết kế đồ họa, hoặc quản lý dự án, sẽ giúp học sinh trang bị kiến thức thực tế, đồng thời mở rộng cơ hội nghề nghiệp trong tương lai.

2.5. Đưa ra các chương trình học nghề và đào tạo nghề ngay trong trường

Một giải pháp quan trọng là tạo cơ hội cho học sinh được tiếp cận với các chương trình học nghề ngay trong trường học. Các trường có thể hợp tác với các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, các doanh nghiệp, hoặc các tổ chức đào tạo nghề để cung cấp các khóa học nghề cho học sinh ngay từ cấp trung học giúp học sinh không chỉ học lý thuyết mà còn được thực hành nghề nghiệp ngay tại trường, từ đó tạo ra cơ hội nghề nghiệp sớm và giúp các em dễ dàng quyết định ngành nghề mình muốn theo đuổi. Các chương trình học nghề cần thiết kế linh hoạt và cập nhật theo xu hướng nhu cầu thị trường lao động.

2.6. Ứng dụng công nghệ thông tin trong tư vấn nghề nghiệp

Để học sinh có thể dễ dàng tiếp cận thông tin về nghề nghiệp, các trường học cần ứng dụng công nghệ thông tin trong quá trình tư vấn nghề nghiệp. Các nền tảng trực tuyến, phần mềm, và ứng dụng di động có thể giúp học sinh tự kiểm tra năng lực nghề nghiệp, tìm hiểu về các ngành nghề mới và các cơ hội việc làm. Đồng thời, các công cụ có thể cung cấp các bài kiểm tra kỹ năng, hướng dẫn học sinh xây dựng kế hoạch nghề nghiệp, giúp các em tự đánh giá khả năng và sở thích để có lựa chọn nghề nghiệp phù hợp.

5. Kết quả của đề tài

Bảng số liệu dưới đây thể hiện kết quả thực hiện đề tài trong 2 năm (2022 – 2023 và 2023 – 2024) phản ánh sự thay đổi trong nhận thức và hành động của học sinh sau các hoạt động hướng nghiệp.

Tiêu chí	Năm 2022 - 2023	Năm 2023 - 2024	Thay đổi (%)
Mức độ nhận thức nghề nghiệp của học sinh.	70%	85%	+15%
Số lượng học sinh tham gia hoạt động hướng nghiệp.	300 học sinh	500 học sinh	+66.7%
Số học sinh lựa chọn nghề nghiệp đúng đắn.	60%	75%	+15%
Số lượng học sinh tham gia tư vấn nghề nghiệp cá nhân.	150 học sinh	250 học sinh	+66.7%
Số học sinh tham gia các khóa học bổ sung về nghề nghiệp.	100 học sinh	180 học sinh	+80%

Số lượng học sinh tham gia các buổi giao lưu với chuyên gia.	200 học sinh	350 học sinh	+75%
Tỷ lệ học sinh có thay đổi trong lựa chọn nghề nghiệp sau chương trình hướng nghiệp.	55%	70%	+15%
Số học sinh tham gia các hoạt động thực tế tại doanh nghiệp.	100 học sinh	150 học sinh	+50%
Số học sinh tham gia các chương trình đào tạo nghề (đào tạo nghề ngắn hạn, nghề trực tuyến).	80 học sinh	130 học sinh	+62.5%
Mức độ hài lòng của học sinh về các chương trình hướng nghiệp.	75%	85%	+10%

Bảng số liệu thể hiện kết quả của đề tài từ trong hai năm (2022 – 2023 và 2023 – 2024)

III. KẾT LUẬN

Qua quá trình triển khai các giải pháp nâng cao nhận thức nghề nghiệp cho học sinh Trung học phổ thông theo Chương trình giáo dục Phổ thông 2018, kết quả đạt được cho thấy những chuyển biến tích cực trong nhận thức và hành động của học sinh về nghề nghiệp. Các hoạt động hướng nghiệp như tư vấn nghề nghiệp, giao lưu với chuyên gia, tham quan doanh nghiệp và các khóa học bổ sung đã giúp học sinh có cái nhìn rõ ràng hơn về các ngành nghề và cơ hội nghề nghiệp trong tương lai. Mức độ nhận thức nghề nghiệp của học sinh đã được cải thiện rõ rệt, cùng với đó

là sự gia tăng trong số lượng học sinh tham gia các chương trình hướng nghiệp. Đặc biệt, tỷ lệ học sinh lựa chọn nghề nghiệp đúng đắn đã tăng lên, cho thấy hiệu quả của việc cung cấp thông tin nghề nghiệp một cách khoa học và thực tế. Dù đã đạt được những kết quả khả quan, nhưng vẫn cần tiếp tục cải tiến và mở rộng các hoạt động hướng nghiệp, đảm bảo rằng mọi học sinh đều có cơ hội tiếp cận và nhận thức đầy đủ về nghề nghiệp. Các giải pháp cần được điều chỉnh để phù hợp hơn với từng đối tượng học sinh, nhằm giúp các em có sự chuẩn bị tốt nhất cho tương lai nghề

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông 2018*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
2. Nguyễn Thị Lan, & Phạm Minh Tâm (2020), *Nâng cao nhận thức nghề nghiệp cho học sinh THPT: Thực trạng và giải pháp*. Tạp chí Giáo dục, 12(1), 15-22.
3. Lê Minh Hoàng (2021), *Hướng nghiệp cho học sinh THPT trong bối cảnh thay đổi của thị trường lao động*. Nhà xuất bản Khoa học và Kỹ thuật.
4. Trần Thị Minh Hồng, & Nguyễn Thị Kim Ngân (2019), *Giải pháp tăng cường công tác hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông*. Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục, 24(3), 45-50.
5. Dương Đức Hiệp (2020), *Chương trình giáo dục và định hướng nghề nghiệp cho học sinh THPT*. Tạp chí Phát triển Giáo dục, 8(2), 30-36.
6. Nguyễn Thị Minh Thu (2022), *Nâng cao hiệu quả công tác tư vấn hướng nghiệp tại các trường THPT*. Tạp chí Quản lý Giáo dục, 18(4), 55-60.